

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobců: a) I. T., b) O. T.**, zastoupených Mgr. Romanem Seidlerem, advokátem, se sídlem Na Jíkalce 13, Plzeň, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě č. j. 24 Az 81/2004 - 42 ze dne 29. 11. 2004,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se náhrada nákladů řízení nepřiznává.**

Odůvodnění:

Žalobce a) a žalobkyně b) - dále jen „stěžovatelé“ - včas podanou kasační stížností napadají rozsudek Krajského soudu v Ostravě č. j. 24 Az 81/2004 - 42 ze dne 29. 11. 2004, kterým byly zamítnuty jejich obsahově identické žaloby proti rozhodnutím žalovaného č. j. OAM - 6433/VL - 11 - 04 - 2003 a č. j. OAM - 6434/VL - 11 - 04 - 2003, obou ze dne 7. 1. 2004, jimiž stěžovatelům nebyl udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a jimiž bylo rozhodnuto, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu.

Stěžovatelé v kasační stížnosti shodně namítají, že již od počátku řízení před žalovaným poukazovali na skutečnost, že důvodem jejich odchodu ze země původu nebyly pouze ekonomické potíže, ale potlačování lidských práv, konkrétně práva na získávání prostředků na životní potřeby prací. Stěžovatelé se snažili najít práci, to jim ale nebylo

„... ze strany státu ...“ umožněno. Situace stěžovatelů byla umocněna nezájmem ze strany státních orgánů v zemi jejich původu, proto odcestovali. Právě v nezájmu státních orgánů stěžovatelé shledávají splnění podmínky pronásledování podle § 2 odst. 6 zákona o azylu; hmotná nouze, která je v zemi původu stěžovatelů tolerována, jim znemožňuje vykonávat politická práva a svobody, a stěžovatelé jsou tedy pronásledováni za uplatňování politických práv a svobod. Kromě shora uvedeného stěžovatelé krajskému soudu vytykají, že se nedostatečně zabýval otázkou splnění podmínek pro udělení tzv. humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, přitom zde stěžovatelé poukazují na hmotnou nouzi v zemi původu a na dosud spořádaný život v České republice. Z těchto důvodů stěžovatelé navrhuji zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení, kromě toho žádají o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření poukazuje na skutečnost, že ekonomické důvody, jimiž byla výlučně jejich žádost odůvodňována, konkrétně nemožnost získat práci, nemohou naplňovat podmínku pronásledování podle § 2 odst. 6 zákona o azylu, dále poukazuje na omezenou možnost soudního přezkumu neudělení tzv. humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Žalovaný tedy navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

Z obsahu správních spisů Nejvyšší správní soud zejména zjistil, že stěžovatelé opírali svoje žádosti o udělení azylu o totožné věcné důvody, rovněž argumentace žalovaného byla věcně totožná. Stěžovatelé opustili zemi svého původu z toho důvodu, že tam není dostatek pracovních příležitostí, neměli dostatek finančních prostředků, nemohli uživit rodinu a neměli ani vlastní bydlení. Stěžovatelé výslovně uvedli, že kdyby práci a peníze měli, ze země původu by neodcestovali. Zároveň stěžovatelé uvedli, že pro případ svého návratu se obávají hmotné nouze a nezaměstnanosti, nevidí tam svoji budoucnost. Se státními orgány přímo žádné potíže v minulosti neměli. Žalovaný žádnému ze stěžovatelů azyl neudělil, své rozhodnutí opřel o nesplnění podmínek pro jeho udělení z toho důvodu, že snaha o legalizaci pobytu v České republice není relevantním důvodem, jejich potíže finanční a bytové nejsou pronásledováním podle zákona o azylu a též takovým důvodem nejsou, není jakýchkoli skutečností ani pro udělení azylu z humanitárních důvodů a konstatování existence překážky vycestování. Z obsahu soudního spisu pak zejména vyplývá, že stěžovatelé napadli každý své rozhodnutí žalobou; v nich, resp. v jejich doplnění, shodně namítali „zkreslení skutečností“ žalovaným, neboť jejich důvody nejsou toliko ekonomické. Nezaviněná nemožnost pracovního zdroje dle stěžovatelů je důvodem pro udělení azylu. Krajský soud žalobu zamítl; závěr žalovaného byl přitom potvrzen jak v otázce nesplnění důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, tak v otázce nesplnění důvodů pro příznivou aplikaci § 14 a § 91 zákona o azylu. Rozsudek krajského soudu byl stěžovatelům doručen dne 13. 1. 2005, ti jej napadli kasační stížností dne 21. 1. 2005.

Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s. ř. s.“) osobami oprávněnými, neboť stěžovatelé byli účastníky řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.). Kasační stížnost je přípustná, neboť stěžovatelé především míří na nezákonnost napadeného rozhodnutí pro nesprávné posouzení právní otázky splnění podmínek pro udělení azylu (§ 103 odst. 1 písm. a/ s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu přezkoumal v rozsahu kasační stížnosti a na základě řádně a přípustně uplatněných kasačních důvodů (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Pokud již v žalobě stěžovatelé namítli splnění podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, pak tato podmínka by mohla být splněna toliko tehdy, pokud by situace stěžovatelů v zemi jejich původu byla vyvolána takovou aktivitou ze strany státních orgánů, kterou by bylo možno kvalifikovat jako pronásledování. Klíčovou je tedy nyní otázka, zda stěžovatelé byli v zemi svého původu pronásledováni či nikoli. Pronásledováním je ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu ve znění účinném v době rozhodování žalovaného třeba rozumět ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady v zemi původu žadatele o azyl nebo pokud tato země není schopna odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Pokud stěžovatelé v průběhu správního řízení konzistentně uváděli, že zemi svého původu opustili z toho důvodu, že tam není dostatek pracovních příležitostí, že neměli dostatek finančních prostředků, že nemohli uživit rodinu a že neměli vlastní bydlení, přitom pokud stěžovatelé výslovně uvedli, že pro případ svého návratu se obávají hmotné nouze a nezaměstnanosti a že se státními orgány přímo žádné potíže v minulosti neměli, pak v takových jejich tvrzeních jakýkoli prvek poukazu na přímé pronásledování ze strany státních orgánů chybí. Ve skutečnosti se jedná výlučně o důvody ekonomické. Konstrukce stěžovatelů podávaná v kasační stížnosti, podle níž hmotná nouze, která je v zemi původu stěžovatelů tolerována, jim znemožňuje vykonávat politická práva a svobody, a stěžovatelé jsou tedy pronásledováni za uplatňování politických práv a svobod, je konstrukcí zcela nepřipadnou. Azylově relevantní situací by mohla být nejvýše situace opačná, tj. pokud by hmotná nouze stěžovatelů byla výsledkem jejich politických aktivit, pro státní orgány v zemi jejich původu nepohodlných, a následně pro stěžovatele negativní reakce těchto orgánů. Nejvyšší správní soud by mohl pronásledování, a sice v jeho nepřímé formě, totiž dovodit nejvýše tehdy, pokud by stěžovatelé byli uvrženi do stavu hmotné nouze státními orgány v zemi jejich původu, a to právě v souvislosti s jejich nedostatečnou loajalitou ke státním orgánům, k exekutivě obecně, ke společenskoekonomickému zřízení v zemi jejich původu, k politické reprezentaci apod., resp. pokud by jim z právě uvedených důvodů ze strany státních orgánů nebyla poskytnuta ochrana. Nejvyšší správní soud tu při výkladu zákona o azylu nemůže přehlédnout výkladová pravidla podávaná též z článku 1 odst. 2 Úmluvy o právním postavení uprchlíků přijaté v Ženevě dne 28. 7. 1951 a z Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků přijatého v New Yorku dne 31. 1. 1967, z nichž dovozuje, že udělení azylu v případě útoku vůči žadateli o azyl je důvodné pouze tehdy, jde-li o represii uskutečňovanou ze strany státu. Takovou represii lze dovodit jak ve formě přímé, kdy stát sám určité osoby pronásleduje, tak ve formě nepřímé, kdy stát záměrně určité pronásledované osoby nechrání. Za situace, kdy námitku splnění podmínek pro udělení azylu krajský soud neshledal důvodnou, aplikoval správný právní předpis (zákon o azylu) a správnou právní normu (§ 2 odst. 6 a § 12 zákona o azylu), přitom nesprávnosti se nedopustil ani při výkladu. Tato kasační námitka je tedy nyní nedůvodnou.

Pokud dále stěžovatelé namítají nedostatek spočívající ve způsobu, jakým se krajský soud vypořádal s otázkou tzv. humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, pak Nejvyšší správní soud předně poukazuje na způsob, jakým stěžovatelé otázku tzv. humanitárního azylu učinili předmětem přezkumu. Pokud totiž oba v doplnění svých žalob toliko uvedli, že „... si myslí, že jejich případ je hodný zvláštního zřetele ...“ a že „... případně ... splňují podmínky ve smyslu § 14 zákona o azylu ...“, soud prokázal značnou dávku velkorysosti, pokud z tohoto tvrzení dovozoval samostatný žalobní bod, na základě kterého byla otázka splnění podmínek tzv. humanitárního azylu uskutečněna. Pokud jde pak o samotný způsob, jakým byla tato otázka krajským soudem přezkoumána, v něm Nejvyšší správní soud nemá, čeho by krajskému soudu vytknul. Humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu může být správním orgánem udělen pouze v případě hodném zvláštního zřetele. Na udělení

humanitárního azylu není právní nárok a posouzení důvodů v každém konkrétním případě je otázkou správního uvážení žalovaného. Rozhodnutí správního orgánu, které je založeno na zákonem stanoveném správním uvážení, pak podléhá soudnímu přezkumu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického uvažování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Úsudek správního orgánu pak musí najít řádný odraz v odůvodnění rozhodnutí, aby bylo zřejmé, z jakých podkladů bylo vycházeno, jak tyto podklady byly vyhodnoceny a k jakému závěru správní orgán dospěl. Pokud tedy za shora uvedených skutkových tvrzení obou stěžovatelů, jimiž odůvodňovali žádost o udělení azylu, nebyl azyl podle § 14 zákona o azylu udělen, pak nebylo důvodu, aby postup žalovaného byl ze strany krajského soudu shledán postupem nezákonným, překračujícím meze volné úvahy správního orgánu, která je v § 14 zákona o azylu žalovanému umožněna, popř. postupem nerespektujícím pravidla logiky. Krajský soud tedy tuto otázku přezkoumal takovým způsobem, kterým tak učinit měl, včetně rozsahu a hloubky samotného přezkumu, přitom na závěru, který učinil, Nejvyšší správní soud nemá, čeho by měnil. Ani tato námitka stěžovatelů tedy není důvodnou.

Ze shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Za této procesní situace se již Nejvyšší správní soud samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelé neměli ve věci úspěch, proto jim právo na náhradu nákladů nenáleží. To by náleželo žalovanému. Protože však žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by mu vznikly a jež by překročily náklady jeho běžné administrativní činnosti, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žalovanému, přestože měl ve věci plný úspěch, se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. listopadu 2005

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu